

NOKUTs innspill til ny digitaliseringsstrategi for UH-sektoren

NOKUT takker for muligheten til å gi innspill til ny digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren. Som organ for kvalitet i utdanningen er det naturlig for oss å konsentrere innspillet om utdanningsdelen i strategien. I tillegg har vi noen kommentarer som tar utgangspunkt i at vi er et forvaltningsorgan som både mottar tjenester fra og er nær samarbeidspart med Unit.

Innspill til utdanningsdelen

Som utgangspunkt for innspillet har vi sett på innspillsinvitasjonen, gjeldende digitaliseringsstrategi med tilhørende handlingsplan, samt oppdragsbrevet fra departementet, som blant annet peker på nye områder det er ønskelig at strategien dekker.

Tema strategien bør adressere

De fleste momentene NOKUT er opptatt av, synes å være ivaretatt i gjeldende strategi og handlingsplan eller adressert i innspillsinvitasjonen som nye momenter som skal tas inn i ny strategi. Temaene vi mener det er naturlig at strategien adresserer på utdanningsiden, kan oppsummeres som følger:

- Utdanning med **innhold** som gir studentene digital kompetanse, herunder både dimensjonering av de særskilte IKT-utdanningene (spesialistkompetanse) og digitale innholdskomponenter i alle utdanninger (yrkes- og profesjonstilpasset generell kompetanse)
- Digitale **verktøy for å understøtte læring**, herunder både verktøy for undervisning og vurdering og verktøy for å forstå hvordan studenter lærer (læringsanalyse)
- Digitale **verktøy for å tilgjengeliggjøre utdanning** uavhengig av tid og sted og på tvers av institusjoner
- **Undervisernes digitale kompetanse**, særlig relatert til hvordan digitale verktøy kan bidra til bedre læring, men også til den digitale utviklingen i fagområdene de underviser på.

Når det gjelder de studieadministrative systemene er vi opptatt av at man framover legger bedre til rette for å dele data og samhandle i effektive tjenestekjeder.

Overordnede prinsipper for digitalisering av høyere utdanning

NOKUT mener at den nye strategien med fordel kan være mer overordnet og kortere enn den gjeldende. Detaljer og konkrete handlingspunkter kan heller komme i handlingsplanene.

Vi vil peke på tre overordnede prinsipper vi mener bør legges til grunn i strategien for videre digitalisering av høyere utdanning:

1. *Fokus på kvalitetsutvikling framfor effektivisering*
2. *Frivillige standarder for god praksis framfor detaljert regulering og styring*
3. *Kunnskapsbasert tilnærming med løpende vurdering av effekter og erfaringsdeling*

I det videre forklarer og kommenterer vi prinsippene nærmere med utgangspunkt i oversikten og erfaringene vi har med utdanningsvirksomheten i sektoren.

1. Fokus på kvalitetsutvikling framfor effektivisering

Det er lett å få inntrykk av at digitaliseringen i sektoren har vært mer innrettet mot effektivisering, automatisering og tilgjengeliggjøring enn kvalitetsutvikling. Det finnes heldigvis også mange unntak fra denne hovedregelen. NOKUT mener den nye strategien bør gjøre unntakene til norm og gi et tydelig signal om at hovedformålet med digitaliseringen på utdanningssiden skal være kvalitetsutvikling gjennom konstruktiv bruk av teknologi for å skape bedre og mer varierte læringsprosesser. Dette kan inkludere både forbedring av eksisterende undervisnings- og vurderingsformer, og helt nye måter å legge til rette for studenters læring på. Om nye metoder viser seg å være effektiviserende, vil det være en ekstra bonus. Selve formålet med arbeidet bør være økt utdanningskvalitet, gjerne også økt tilgjengelighet der det er naturlig. En slik utvikling vil kreve betydelig mer fokus på kultur- og organisasjonsutvikling i digitaliseringsarbeidet, der undervisere og studenter settes i sentrum for utviklingen.

Gjennom koronakrisen har mange flere undervisere fått erfaring med digital undervisning og eksamen. Det er en god base for videre utvikling. Det er viktig at erfaringene man har gjort seg under koronakrisen, både de positive og de negative, undersøkes og oppsummeres som basis for strategiarbeidet og utviklingen videre. NOKUT bidrar gjerne i dette arbeidet.

2. Frivillige standarder for god praksis framfor detaljert regulering og styring

Dette prinsippet handler om å ivareta institusjonenes faglige autonomi og gi dem rom og fleksibilitet til å utvikle utdanninger med høy kvalitet. Det handler også om kultur og muligheten for å lykkes med å gjennomføre strategien. Digitalisering som skal understøtte faglig utvikling og innovativ transformerende undervisning, vurdering og pedagogisk forståelse, lar seg vanskelig forene med detaljert styring. NOKUT er derfor opptatt av at den nye digitaliseringsstrategien gir universitetene og høyskolene tilstrekkelig fleksibilitet til at de kan tilpasse digitaliseringsstrategiens mål og virkemidler til egne mål og strategier for utdanningsvirksomheten, på ulike nivåer ved institusjonene.

For å stimulere digitalisering som har fokus på kvalitetsutvikling mener vi det vil være bedre å satse på frivillige standarder for god praksis enn regulering gjennom minstekrav. Slike standarder vil gi institusjoner og fagmiljøer noe å strekke seg etter, men vil være frivillige å følge. Standardene må utvikles på tvers av institusjonene, enten generelt eller fagområdespesifikt, og bør være uavhengig av konkrete teknologier og plattformer i markedet. Standardene vil kunne være et rammeverk for og stimulere erfaringsdeling knyttet til hvordan man kan bruke digital teknologi til å gi bedre og mer variert undervisning og vurdering. Vi mener at digitaliseringsstrategien bør inkludere en slik utvikling som et sentralt element, og NOKUT blir gjerne med på å fasilitere utviklingen av felles standarder for sektoren.

For å sikre at studentene får utdanning med god kvalitet uavhengig av hva og hvor de studerer, og for å unngå for stort strekk i feltet i den digitale utviklingen i sektoren, kan man likevel ikke utelukke muligheten for regulering i form av minstekrav på noen områder. Gjeldende nasjonale krav til kvalitet i utdanning i Kunnskapsdepartementets studiekvalitetsforskrift og NOKUTs studietilsynsforskrift skal sikre at alle studenter får et godt læringsutbytte og en god læringsprosess. Kravene gjelder uavhengig av plattform, leveringsmåte og lokasjon. NOKUTs mener at de gjeldende kravene i utgangspunktet vil være tilstrekkelige som minstekrav også når utdanningene blir stadig mer digitale. Det samme gjelder kravene til institusjonenes kvalitetsarbeid. Dersom det er behov for nye forskriftskrav knyttet til digital utdanning, vil det antakelig kunne begrenses til mer eksplisitte krav til digital kompetanse hos underviserne (som tydeliggjøring under krav til utdanningsfaglig kompetanse)

og til mer eksplisitte krav til strategi for digitalisering av utdanningsvirksomheten (som tydeliggjøring under krav til strategi for kvalitetsarbeidet).

I forlengelsen av dette mener vi myndighetene bør være tilbakeholdne med å sette detaljerte krav til hvilken digital kompetanse studentene skal ha etter endt utdanning. Slike krav vil fort bli utdaterte og bør derfor i høyden settes som overordnede krav til læringsutbytte. Vi tror heller ikke det vil være formålstjenlig å innrette andre styringsvirkemidler som utlysninger på nasjonale konkurransearenaer for snevert og detaljert, eller med for små tildelinger.

3. Kunnskapsbasert tilnærming med løpende vurdering av effekter og erfaringsdeling

For å lykkes med strategien er det viktig at den følges opp med systematiske undersøkelser, evalueringer og forskning. Og videre at den fremmer deling av erfaringer om hvilke tiltak som virker og hvilke som ikke virker så godt. Dette gjelder generelt for hele strategien, men vil være særlig viktig for å forstå hvilke digitale undervisnings- og vurderingsverktøy og -former som fremmer læring best. Overvåkingen av erfaringer bør skje både lokalt ved institusjonene og nasjonalt.

Det er fortsatt behov for mer systematiske data som gir informasjon om kvaliteten i alle studieprogram i sektoren uten å utsette fagmiljøene for ekstra rapportering. Både institusjoner, myndigheter, forskningsmiljøer og allmenheten vil ha nytte av bedre og lettere tilgjengelige data om kvalitetstilstanden ved ulike studietilbud. Digitaliseringsstrategien bør derfor inkludere ambisjoner om utvikling av bedre løsninger for dette. NOKUT er uansett innstilt på å fortsette å bidra gjennom å innhente, sette sammen og spre kunnskap om digitalisering av utdanning, samt å legge til rette for erfaringsdeling institusjonene imellom.

Det er også viktig å legge bedre til rette for å utnytte alle typer data, både strukturerte og ustrukturerte, som kan gi økt forståelse av hvordan studenter lærer. Studenter lærer på forskjellige måter. De siste årene har det vokst frem ulike tilnærminger til bedre å forstå studenters læring («learning analytics»). Denne type læringsanalyser innebærer typisk måling, innsamling, analyse og rapportering av data om studenter og deres kontekster, for å forstå og optimalisere studentens læring og å stimulere de miljøene der læring skjer (Ferguson 2012, Siemens 2013). Digitaliseringsstrategien bør angi retning for utviklingen på dette området - både lokalt ved institusjonene og for sektoren som helhet.

Innspill til andre deler av strategien

Under følger noen kommentarer som tar utgangspunkt i NOKUTs generelle rolle som forvaltningsorgan under KD.

Samspill og deling av data mellom UH-institusjonene og relevante forvaltningsorganer

NOKUT mener at den nye digitaliseringsstrategien i større grad enn dagens bør tydeliggjøre at digitalisering må bygge opp under samspillet mellom UH-institusjonene og relevante forvaltningsorganer. Dette kan det være relevant å knytte til målbildet i eksisterende handlingsplan som dreier seg om infrastruktur, mellomvare og data, samt informasjonssikkerhet og personvern. I tillegg tenker vi at målbildene for ledere for høyere utdanning og forskning, og i noen grad forskere, også er relevante for forvaltningen fordi forvaltningen trenger samme type informasjon. Her viser vi til konseptutredningen [Framtidig deling av data i kunnskapssektoren](#), der et sentralt formål er bedre tilgjengelighet og flyt av data i sektoren, inkludert forvaltningsorganene. NOKUT mener derfor at den

nye digitaliseringsstrategien bør vise til disse målsetningene i konseptutredningen og tydeliggjøre at den bygger opp under samspillet mellom UH-institusjonene og forvaltningsorganene.

Utvikling av felles saksbehandlings- og dokumentasjonsløsninger

NOKUT er i hovedsak enig i de fordeler digitaliseringsstrategien synliggjør ved bruk av fellesløsninger, men ser også mulige utfordringer. Slik vi ser det så er det store forskjeller i saksbehandlingen hos UH-institusjonene og forvaltningsorganene, og det er vanskelig å se for seg at disse forskjellene i sin helhet kan ivaretas i store fellessystemer som for eksempel etablering av Felles tjeneste for saksbehandling og dokumentasjonsforvaltning. Det betyr at en fortsatt vil være avhengig av at mange virksomheter har egne løsninger som gjenspeiler den enkelte virksomhets behov i egen saksbehandling. Men det kan stilles krav om og legges til rette for at en integrerer egne løsninger mot fellesløsninger der det er formålstjenlig. På den måten mener vi at en kan sikre den enkelte virksomhets muligheter og ansvar for innovasjon/forbedringer, styring og rapportering. Uten en tydelig avgrensning kan det være fare for at en starter utvikling av store, kompliserte tjenester som i verste fall kan være til hinder for effektiv digitalisering.

NOKUT bidrar gjerne med flere synspunkter og innspill i det videre arbeidet med strategien. Vi vil også kunne gjennomføre undersøkelser og evalueringer og oppsummere kunnskap av relevans for strategien og oppfølgingen av den.